

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN.

Verschijnt halfmaandelijks. Abonnementsprijs f 3.— per halfjaar.

De Vereeniging is opgericht in 1912 en als rechtspersoon erkend bij Gouvernementsbesluit d.d. 31 Juli 1922, No. 75. Zij stelt zich ten doel, de ontwikkeling van het gewestelijk en plaatselijk zelfbestuur en de algemeene belangen van locale ressorten te bevorderen

Commissie van Redactie: Drs. HERMEN KARTOWISASTRO, W. VAN DER PEYL en G. DE RAAD,

Redactie - Secretaris: H. OBBINK.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.

ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: LOCALE BELANGEN, POSTBOX 38, SEMARANG.

Vaste medewerkers: Mr. J. TEN BRINK, Mr. L. F. ENGELKES-NIX, Mr. C. J. VAN HASSELT, Mr. Ch. M. J. HERCKENRATH, Mr. M. D. DE JONG, Th. VAN KEMPEN, Dr. H. J. LEVELT, R. MARGONO, Mr. J. C. Th. PULL TER GUNNE, Mr. G. C. SUERMONDT. Voor lokaal-technische aangelegenheden: Secretariaat Technische Commissie: van Ruijsdaelweg 2a, Bandoeng

Vertegenwoordiger in Nederland: J. J. G. E. RUCKERT, Burgemeester van Enschede.

Het goedkeuringsrecht van de besluiten van den Provincialen Raad.

Het goedkeuringsrecht, het z.g. preventieve toezicht op bepaalde besluiten van den provincialen raad is geregeld in art. 65 P. O.

De Grondwet (art. 134 lid 3) en de Provinciale Wet (art. 140) stellen den eisch van Koninklijke goedkeuring op de *verordeningen* der Staten.

Die goedkeuring moet worden verleend of onthouden aan de verordening *in haar geheel*, zooals zij door de Staten is vastgesteld (art. 99 lid 1 N. P. W.).

„Over het staatsrechtelijk karakter van dit goedkeuringsrecht bestaat een beroemde controvers.

Is de Kroon hier mede-wetgever der Staten? Of is zij slechts controleur der Staten? In de eerste opvatting heeft het centrale gezag, wanneer zijn medewerking wordt gevraagd, de verordening in vollen omvang en in alle richtingen te onderzoeken en te beoordeelen. Het heeft dus ook de nuttigheid en wenschelijkheid voor de voorziening in de belangen der provincie zelve na te gaan.

In de tweede opvatting heeft de Kroon alleen zich af te vragen, of de ontworpen verordening in strijd is met de wet of het algemeen belang, heeft zij enkel na te gaan, of de provincie daardoor buiten de haar toekomende steer is getreden.

De eerste opvatting was die van Thorbecke, althans is die van Thorbecke in steeds sterkere mate geworden. Buys heeft door aanhalingen uit zijn geschriften aangetoond, hoe Thorbecke meer

en meer dit systeem heeft aanvaard. In zijn Bijdrage tot de herziening der Grondwet, van 1848, is dit al volkomen duidelijk: „De provinciale Staten zijn met den Koning de wetgevers voor de provincie, gelijk de Staten-Generaal voor het Rijk” (blz. 70). Hier is de qualificatie van de functie des Konings bij het verleen van zijn goedkeuring niet twijfelachtig meer; *het goedkeuringsrecht wordt beschouwd als een recht van sanctie*. In overeenstemming daarmee is in de Provinciale Wet de vernietiging van de door de Staten vastgestelde en door den Koning goedgekeurde verordeningen opgedragen aan de *wet* (art. 167). Een legislatieve maatregel, die door samenwerking van twee organen tot stand is gekomen, moet niet door één dier organen buiten werking kunnen worden gesteld”. (Kranenburg, Ned. Prov. Recht, blz. 40 e.v.),

Noch in de bestuurshervormingswet noch in de organieke ordonnanties tot uitvoering daarvan, is het systeem van Thorbecke overgenomen, terwijl bij gemis van met art. 167 N. P. W. overeenkomende bepalingen, het goedkeuringsrecht van den Gouverneur-Generaal a fortiori als een controle-recht, als een *recht van placet*, zal moeten worden beschouwd.

Ook als men de opvatting van Thorbecke ten opzichte van dit punt verwerpt, *blijft tweërlei meening mogelijk*, n.l. de meening van Buys (De Grondwet II blz. 95), dat hier de Kroon preven-

tief hetzelfde recht heeft als deze repressief uitoefent tegenover alle andere besluiten der Staten, en de meening, dat de Kroon aan de verordening ook om andere redenen dan wegens strijd met wet of algemeen belang de goedkeuring mag onthouden. Waar het goedkeuringsrecht zonder beperking is toegekend ben ik geneigd, mede lettende op het ten aanzien van het betrokken grondwetsartikel bij de herziening van 1887 voorgevallene, de tweede meening als de juiste te aanvaarden". (Prof. van der Grinten in eene beschouwing van Kranenburg's boek in R. M. 1932 afl. 3/4 blz. 301).

Bij de Grondwetsherziening van 1887 is eene mislukte poging gewaagd om het Koninklijk goedkeuringsrecht uit de Grondwet te doen vervallen.

Hoewel bij de behandeling van het ontwerp-artikel 64 P. O. (thans art. 65) van eenigerlei beperking van het goedkeuringsrecht niets is gebleken, zal m.i. ook voor Indië de opvatting van Kranenburg moeten worden aanvaard, zoodat de Gouverneur-Generaal slechts zal hebben te onderzoeken of het ontworpen besluit in strijd is met hogere voorschriften of met het algemeen belang.

De nuttigheid of wenschelijkheid *in het enkele belang der provincie* zelf zal de Regeering dus niet hebben te beoordeelen.

Dit beteekent uiteraard niet, dat de belangen van de provincie of van hare ingezetenen staan tegenover of naast het algemeen belang. Zij kunnen daarmede in bepaalde gevallen zeer goed samen-vallen.

Mag het gezag, aan welks goedkeuring bepaalde besluiten zijn onderworpen, *bij voorbaat* een beslissing nemen ten aanzien van het tegenover besluiten van een bepaalde strekking of een bepaalden inhoud in te nemen standpunt.

Deze vraag wordt door Prof. van Poelje (Administratief Recht blz. 187) in het algemeen bevestigend beantwoord.

Ook in Indië kan het voor de provincies en de zelfstandige gemeenschappen van nut zijn, indien bij voorbaat algemeene richtlijnen worden aangegeven, opdat met het standpunt van het toezichthoudend gezag zooveel mogelijk rekening kan worden gehouden.

Een andere vraag, die zich bij het goedkeuringsrecht voordoet is, *of de intrekking van besluiten, die de goedkeuring hebben verworven, eveneens aan goedkeuring onderhevig is.*

Buys, die het goedkeuringsrecht van de Kroon als een contrôle-recht, een recht van placet, beschouwde, trok daaruit de logische consequentie,

dat de Provinciale Staten derhalve bevoegd zijn de uitgevaardigde verordeningen eigenmachtig in te trekken, zonder dat zij op hun besluit tot intrekking de Koninklijke goedkeuring behoeven te vragen. Hij grondde deze meening niet alleen op het feit, dat de hierbedoelde goedkeuring op de intrekking niet met zooveel woorden is voorgeschreven, maar ook daarop dat zij in de ratio legis van het grondwettig voorschrift allerminst ligt opgesloten.

Al heeft men aangenomen, dat de Staat er belang bij heeft, door een preventief toezicht ervoor te waken, dat geen provinciale regelingen kunnen gelden, welke de Kroon om de eene of andere reden onbestaanbaar acht, dan volgt daaruit z.i. nog niet, dat een soortgelijk belang ook bij het intrekken van zulke regelingen betrokken kan zijn (anders Kranenburg, t.a.p. blz. 45 en van Beusekom. De Indische Provincie, blz. 245).

Daarentegen wordt het standpunt van Buys gedeeld door van Poelje (Administratief Recht blz. 193) met een beroep op het K.B. van 1 Juli '896 Stbl. 102, waarop wij nader terugkomen en waarin overwogen wordt, dat de besluiten van den Gemeenteraad, die aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen, daardoor geen besluiten worden van den Gemeenteraad met Gedeputeerde Staten, maar besluiten van den Gemeenteraad zijn en blijven ondanks de omstandigheid, dat zij, om in werking te treden de goedkeuring van Gedeputeerde Staten noodig hebben, en dat de Gemeenteraad dan ook ten allen tijde bevoegd is, om, indien geene andere omstandigheden zich daartegen verzetten, die besluiten eenzijdig in te trekken.

Ook Bool, De Gemeentewet, blz. 593 is van dezelfde meening en verwijst naar den wetgever, die blijkbaar eveneens van dit standpunt uitgaande, in verschillende wetten, behalve voor de vaststelling (en c.q. wijziging) van bepaalde door den Raad vastgestelde verordeningen en andere besluiten, uitdrukkelijk de goedkeuring ook verplicht heeft gesteld voor de intrekking daarvan; zie bijv. art. 11, Woningwet 1901; (tekst 1931) art. 7, Warenwet 1919; art. 22, Vleeschkeuringswet 1919; art. 22, Archiefwet 1918; art. 3 lid 1, Pandhuiswet 1910 enz. Waar dit niet het geval is, zooals bij art. 194 (Oud) N. G. W., zal men moeten aannemen, dat de *intrekking van goedgekeurde besluiten niet goedgekeurd behoeft te worden.* Tenslotte zouden wij nog willen verwijzen naar de opvatting van Prof. van der Grinten t. a. p. blz. 302, die de vraag stelt waarom, indien ook de intrekking eener provin-

ciale verordening de Koninklijke goedkeuring zou behoeven, dan ten aanzien van de intrekking van provinciale belastingverordeningen in de Grondwet (art. 136) en in de Provinciale wet (art. 126 undecies) de eisch der Koninklijke goedkeuring uitdrukkelijk is gesteld? De wet dwingt dus geenszins tot het volgen van Kranenburg's opvatting. Uit het juridisch karakter van het goedkeuringsrecht, dat immers in wezen is een executieverklaring (vgl. Mr. G. van der Meulen, Het Koninklijk vernietigingsrecht, Groningen 1898 blz. 280 e. v.), valt bovendien af te leiden, dat de Staten volkomen bevoegd zijn zelfstandig een goedgekeurde verordening in te trekken. Zulk een intrekkingbesluit behoeft slechts dan de goedkeuring des Konings, wanneer dit uitdrukkelijk is voorgeschreven, zooals bij provinciale- en gemeentelijke belastingverordeningen.

Ook met betrekking tot de Indische locale belastingverordeningen is in art. 14 lid 2 D.B. vastgelegd, dat op de verordeningen, welke strekken tot invoering, wijziging of *afschaffing* van belastingen, de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal gevorderd wordt.

Daarentegen leidt de Indische Regeering uit de in art. 66 P. O. voorkomende woorden „de daartoe strekkende verordeningen”, die taalkundig slaan op het voorafgaande, dus op het heffen van belastingen, af, dat de provinciale verordeningen tot afschaffing van een belasting, niet behoeven te worden goedgekeurd.

Zoo is ook in art. 6 lid 2 van het Algemeen Waterreglement (Stbl. 1936 No. 489) uitdrukkelijk voorgeschreven, dat de besluiten van den provincialen raad tot vaststelling, wijziging, aanvulling of *intrekking* van een provinciaal waterreglement niet in werking treden dan na verkregen goedkeuring van den Gouverneur-Generaal. Kan een eenmaal verleende goedkeuring later worden ingetrokken?

Bij het zooeven genoemd K. B. van 1 Juli 1896 Stbl. 102 is in een dergelijk geval beslist, dat intrekking van verleende goedkeuring geoorloofd is en dat tengevolge van die intrekking de Raad, ingeval een wettelijke plicht tot regeling aanwezig is, een nadere regeling zal dienen te treffen, terwijl bij gebreke daarvan de artikelen 126 en 127 van de Gemeentewet moeten worden toegepast.

Intusschen is de administratieve jurisprudentie over de gevolgen van de intrekking eener eenmaal verleende goedkeuring niet vast.

Zoo werd bij K. B. van 11 Nov. 1902 en 10 Jan. 1919 aangenomen, dat intrekking niet moge-

lijk was, doch bij K. B. van 23 Juni 1919 werd weer in tegenovergestelden zin beslist.

Deze kwestie wordt uitvoerig behandeld door van Poelje t. a. p. blz. 188 e. v., die het ongeoorloofde van intrekking eener eenmaal verleende goedkeuring afleidt uit den aard van het goedkeuringsrecht, dat als uitoefening van preventief toezicht uitgewerkt is, zoodra de goedkeuring is verleend. Zooals art. 207 (oud) der Gemeentewet ten aanzien van de begroting zegt: zij behoeft, om te werken, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten (in denzelfden zin Bool, De Gemeentewet, blz. 592 en Oppenheim I⁵, blz. 151, die terecht opmerkt, dat de goedkeuring slechts vereischt is voor het *ontstaan* voor het *perfect worden*, niet voor het *voortbestaan* van de handeling of het besluit en dat het staatsrecht andere middelen aan de hand doet om haar ongedaan te maken als dit noodig is).

Indien het goedgekeurde besluit achteraf onjuist blijkt te zijn, dan pleegt te worden ingegrepen door vernietiging wegens strijd met een algemeene verordening of met het algemeene belang.

De opvatting, dat latere intrekking eener goedkeuring geen effect kan sorteren, moet eveneens leiden tot afwijzing van een *goedkeuring* voor een *bepaalden termijn*, tenzij natuurlijk de bevoegdheid daartoe uitdrukkelijk mocht zijn verleend (art. 126 undecies lid 2 Ned. Prov. Wet).

Bij goedkeuring voor een bepaalden termijn wordt secundair een bevoegdheid uitgeoefend, die niet in het goedkeuringsrecht is besloten, n.l. om de werking van het goedgekeurde na zekeren tijd weer te doen eindigen. Die bevoegdheid heeft alleen het orgaan, waarvan de goedgekeurde regeling of beschikking zelf afkomstig is en dat daarbij handelen kan zonder medewerking van het gezag, dat indertijd goedkeuring verleende, wederom natuurlijk tenzij die medewerking door de wet geëischt wordt, zooals bij het afschaffen van een plaatselijke belasting. De practijk schijnt uit dit laatste af te leiden, dat op het besluit tot invoering van een plaatselijke belasting de goedkeuring wél voor een bepaalden termijn kan worden verleend, doch valt te betwijfelen, of dit terecht geschiedt.

Goedkeuring voor een bepaalden termijn heeft hier te lande nog nimmer plaats gevonden. Daarentegen komt het in Nederland vrij vaak voor, dat aan een belasting- of retributieregeling eener gemeente, waartegen bedenkingen rijzen, op utiliteitsgronden de Koninklijke goedkeuring wordt verleend, doch slechts voor een bepaalden termijn, in den regel voor den tijd van één jaar.

Ook Kranenburg, t. a. p. blz. 183 keurt de

bij art. 126 undecies lid 2 N. P. W. aan de Kroon gegeven bevoegdheid af om bij de goedkeuring van een besluit der Staten tot heffing of tot wijziging eener provinciale belasting *een termijn te bepalen*, waarvoor de heffing wordt toegestaan.

Weliswaar beweerde de Regeering, dat dit tijdelijk goedkeuringsrecht niet aan den *inhoud* der verordening, maar uitsluitend aan den *duur* daarvan raakte, doch wordt daardoor toch in den inhoud der *wilsverklaring* van de Staten verandering gebracht, al wordt de materiele inhoud van den norm zeker niet gewijzigd.

Gedeeltelijke goedkeuring is alleen dan geoorloofd, wanneer zich in hetgeen aan goedkeuring wordt onderworpen meer dan één wilsverklaring openbaart. Het goedkeurend orgaan kan dan de eene goedkeuren, aan de andere haar goedkeuring onthouden. Is dit niet het geval, dan zou gedeeltelijke goedkeuring neerkomen op wijziging, wat een verder reikende bevoegdheid is dan in het goedkeuringsrecht ligt opgesloten. Een verordening bijv. moet als één wilsverklaring worden beschouwd, die in haar geheel dient goedgekeurd of niet goedgekeurd te worden. Ten aanzien van een begroting zou men kunnen twijfelen, of deze als een eenheid moet worden gezien dan wel als een bundel van wilsverklaringen, even talrijk als er posten zijn.

Echter eischt art. 83 lid 4 P. O. ten aanzien van de provinciale begroting het verleen of onthouden van goedkeuring aan de begroting *in haar geheel*.

Daarentegen leidt Oppenheim ¹⁵ uit het ontbreken in de Gemeentewet van eene bepaling als die van art. 99 lid 1 N. P. W. af, dat gedeeltelijke goedkeuring met wijziging van een besluit van den gemeenteraad wel toegelaten is.

Bij gemis van eene zoodanige bepaling in de provincie-ordonnantie, zou ook ten aanzien van besluiten van de provinciale besturen dezelfde slotsom kunnen worden getrokken, doch pleegt een dergelijke hanteering van het goedkeuringsrecht hier te lande *niet* plaats te vinden.

„*Goedkeuring onder voorwaarden* is niet mogelijk. Hier geldt niet, dat het meerdere het mindere omvat, want een goedkeuring onder voorwaarden zou zoowel tegenover een goedkeuring als tegenover een onthouding van goedkeuring het meerdere zijn. Bij een onthouding van goedkeuring kan het orgaan, dat de goedkeuring vroeg, zelfstandig trachten om de gerezen bezwaren te overwinnen; bij een goedkeuring onder voorwaarden wordt de wil van het goedkeurend hooger orgaan op-

gelegd, wat veel verder gaat. Weliswaar zou het lager orgaan zich daaraan door intrekking van zijn regeling of beschikking kunnen onttrekken, althans wanneer de vaststelling geen wettelijke verplichting is, maar dat in die gevallen het effect der voorwaardelijke goedkeuring zou komen te vervallen, is een reden te meer om haar zonder uitdrukkelijke wettelijke bepaling voor ongeoorloofd te houden. In ons administratief recht komt zij tot heden nergens voor” (van der Pot, *Nederlandsch Bestuursrecht*, blz 226 e.v.).

Bij G. B. S. van 31 Juli 1935 No. 1886/A heeft de Regeering beslist, dat goedkeuring van een verordening ook dan niet geoorloofd is, wanneer de strijd met een hogere regeling slechts van geringe beteekenis is en verwacht mag worden, dat deze niet tot practische moeilijkheden aanleiding zal geven.

Ter zake dient een streng standpunt te worden ingenomen, zoodat, behoudens bijzondere omstandigheden, verordeningen, waartegen bedenkingen rijzen, niet voor goedkeuring in aanmerking komen.

Bij eene bestudeering van het goedkeuringsrecht in het Indische staatsrecht trekt onmiddellijk dit feit onze aandacht, dat, in tegenstelling tot het repressieve toezicht, door het hooger gezag uit te oefenen op de besluiten der besturen van provincies en zelfstandige gemeenschappen. *in de artt. 119 en 121 l.S. geen gewag wordt gemaakt van het preventieve toezicht*, op die besluiten uit te oefenen.

Daarentegen was in de Decentralisatiewet aan de Regeering uitdrukkelijk het recht toegekend om zoowel repressief als preventief op te treden *ten aanzien van de daargenoemde onderwerpen* door de inlassching in art. 68c lid 3 R. R. der woorden „onder toezicht van den Gouverneur-Generaal”.

Bij de behandeling van het betreffende wetsontwerp stelden eenige leden, die vreesden, dat dit ruime goedkeuringsrecht zou kunnen ontaarden in een belemmering van de gezonde ontwikkeling der decentralisatie, daarom voor *in de wet zelve* een artikel op te nemen, waarbij, conform artikel 146 der Grondwet de categorieën zouden worden aangewezen, onderworpen aan het preventief toezicht der Indische Regeering.

Hierop antwoordde Minister Idenburg, dat tegen beperking bij de wet zelve van de vrijheid der Regeering om het goedkeuringsrecht en het recht tot ingrijpen in geval van verzuim te regelen, bij hem overwegend bezwaar bestond.

Juist het omgekeerde verwachtte toch de Re-

geering van haar stelsel, n.l. *de mogelijkheid van snellere decentralisatie*.

De mogelijkheid altijd daar preventief toezicht te eischen waar de Regeering dit noodig achtte, was een tegenwicht tegen het ontbreken van de zekerheid of eenige bevoegdheid veilig aan de raden kon worden overgelaten, of eenig onderwerp van Staatszorg zonder bezwaar aan hen kon worden overgedragen.

Hoewel art. 125 lid 3 I. S. het *imperatief* voorgeschreven toezicht van den Gouverneur-Generaal beperkt tot de verordeningen betreffende de daarin genoemde onderwerpen, welke regeling bij ordonnantie aan de locale raden is opgedragen, opent art. 14 D. B. de mogelijkheid om voorafgaande goedkeuring te eischen op *alle* raadsverordeningen, maar stelt het toezicht *facultatief*.

In de ontwerp-provincie-ordonnantie werd art. 64 P. O. (thans art. 65) woordelijk overgenomen uit art. 14 D. B. en daarbij eveneens voorgeschreven, dat bij ordonnantie ten aanzien van besluiten van den provincialen raad omtrent bepaalde onderwerpen *kan* worden bepaald, dat zij niet in werking treden, dan na door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd.

De motiveering van de Indische Regeering om *niet als vaste regel* voorafgaande goedkeuring voor te schrijven, luidde :

„Sinds 1814 (is) in Nederland het streven gericht op de beperking van de macht der provincies, terwijl hier te lande juist het omgekeerde plaats gaat vinden, waar de bedoeling voorzit om krachtige provinciale eenheden te vormen door decentralisatie op breede schaal. Als gevolg van dat verschil werd o.a. het preventief toezicht op alle provinciale verordeningen (art. 134 Grondwet) niet overgenomen, en als regel repressief toezicht voorgeschreven”.

Hoewel wij ons met dit stelsel en de daarvan gegeven motiveering zeer goed kunnen vereenigen, zijn o.i. *geheel ten onrechte* de op de Nederlandsche provincies betrekking hebbende artt. 136 en 137 der Grondwet uit art. 119 I. S. weggelaten, terwijl ook verzuimd werd in art. 121 I. S. een voorschrift op te nemen, overeenkomende met de op de besluiten der gemeentebesturen betrekking hebbende artt. 146 en 147 der Grondwet.

Het ontwerp-artikel 64 (thans art. 65 P. O.) luidde oorspronkelijk :

1. Bij ordonnantie kan ten aanzien van verordeningen en andere beslissingen van den provincialen raad omtrent bepaalde onderwerpen worden bepaald, dat zij niet in werking tre-

den, dan na door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd.

2. Wanneer de Gouverneur-Generaal bezwaar maakt die goedkeuring te verleen in gevallen, dat dit vereischt wordt, krijgt de raad hiervan kennis, onder vermelding van redenen.

De formuleering „verordeningen en andere beslissingen” werd naar aanleiding van een opmerking van den Volksraad veranderd in den term „besluiten”.

In de toelichting werd medegedeeld, dat het in *bijzondere gevallen* gewenscht kan zijn, dat de verordeningen van den provincialen raad, zoowel die in het belang der autonomie, als die, welke ter uitvoering van algemeene verordeningen worden vastgesteld, niet in werking treden, alvorens door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd.

In *alle andere gevallen*, en dit zal bij de uitoefening der autonomie wel regel zijn, behoudens de in de provincieordonnantie zelve reeds voor die verordeningen geëischte goedkeuring, bestaat slechts repressief toezicht, zich uitend in het recht tot schorsing of vernietiging van den Gouverneur-Generaal.

Terwijl de Gemeentewet slechts voorschrijft kennisgeving van de vaststelling van verordeningen aan Gedeputeerde Staten, verplicht, waar het verordeningen betreft, tegen wier overtreding straf is bedreigd, en op verzoek van het College, van alle andere verordeningen, eischt de Provinciale Wet de Koninklijke goedkeuring op alle provinciale reglementen en verordeningen.

In het Afdeelvingsverslag verzetten verschillende leden zich met klem tegen dit artikel, dat h. i. door gelegenheid te openen tot een omvangrijk preventief toezicht, het nut van de geheele instelling der provincies problematiek maakte. Zij achtten het ontwerp zelfs onaanvaardbaar door dit artikel.

Een dergelijk toezicht was h. i. onnoodig in verband met het vernietigingsrecht en de bevoegdheid, den Gouverneur bij art. 25 (thans art. 26) toegekend. De regeling van art. 14 D. B. verdiende ten deze, naar men meende, geen navolging.

Van andere zijde werd daartegen krachtig opgekomen, daar het noodzakelijk kan zijn de ingezetenen te beschermen tegen fouten van het provinciaal gezag. Ook betoogde men dat de practijk van het voorschrift van art. 14 D. B. niet wees op groot gevaar voor misbruik. Deze leden spraken de verwachting uit, dat het preventief toezicht wel tot een minimum zou worden beperkt, mede dank zij den toekomstigen invloed van den Volksraad bij de totstandkoming van ordonnan-

ties; zij wenschten echter ter voorkoming van al te groote vertraging een bepaling, dat de hier bedoelde verordeningen geacht zouden worden te zijn goedgekeurd, indien b. v. binnen 6 of 12 maanden nadat de verordening ter kennis van den Gouverneur-Generaal was gebracht, op het verzoek tot goedkeuring nog geen beslissing was genomen.

De Regeering sloot zich aan bij die leden, die art. 64 (thans art. 65 P. O.) wèl op zijn plaats achtten.

Het kan inderdaad noodig zijn de ingezetenen te beschermen tegen fouten van het provinciaal gezag.

De Regeering onderschreef, zooals ook de practijk van art. 14 D. B. had aangetoond, dat *het preventief toezicht tot een minimum moet worden beperkt.*

De Volksraad zelf zou hierop in de toekomst na de wijziging van het Regeeringsreglement, wanneer ordonnanties niet dan in overeenstemming met dat College zouden kunnen worden vastgesteld, belangrijken invloed kunnen uitoefenen.

Inderdaad bestaat, nu sedert 16 Mei 1927 ordonnanties worden vastgesteld in overeenstemming met den Volksraad, meer waarborg tegen willekeurige uitbreiding van het preventieve toezicht dan onder de decentralisatiewetgeving, toen de omvang van het preventief toezicht bij enkele wilsverklaring van den Gouverneur-Generaal (in overeenstemming met den Raad van Indië) kon worden uitgemeten.

Hoewel het in art. 65 P. O. aangenomen stelsel veel ruimer is dan het Nederlandsche, zelfs dat van de Gemeentewet, is de mate van vrijheid aan de provincies te laten zoowel op het terrein der eigen huishouding als met betrekking tot het zelfbestuur, overgelaten aan het vrije goedvinden van den ordonnantiëwetgever.

Overigens spreekt het vanzelf, dat een ordonnantie, die staatsrechtelijk dezelfde geldingswaarde heeft als de provincieordonnantie, het aantal preventieve gevallen wettig mag uitbreiden en was art. 65 P. O. uit dien hoofde overbodig.

Bovendien wrekt zich hier de fout van de koppeling van autonomie en medebestuur in één hoofdstuk, omdat de gelijktijdige behandeling tot gelijke behandeling heeft geleid (Westra, Ned.-Ind. Provinciaal Recht, blz. 86).

Immers voor besluiten met betrekking op het medebestuur zou er geen bezwaar bestaan om steeds voorafgaande goedkeuring te eischen, al zijn de organen, die het medebestuur uitoefenen, niet als agenten van het hooger gezag te beschouwen.

Hoewel onderwerpelij artikel de mogelijkheid opent tot het instellen van een algemeen goedkeuringsrecht, ook voorzover het de autonome functie betreft, zou invoering daarvan niet te rijmen zijn met de toelichting daarop en den geest der bestuurshervorming.

Het past beter binnen het kader der decentralisatie-wetgeving, waar art. 14 D. B. practischen zin had als voorschrift van hogere orde dan eene ordonnantie.

Uit politieke overwegingen is een algemeen voorschrift echter wèl gewenscht om bij voorbaat mogelijke tegenwerpingen op grond van aantasting der autonomie, den pas af te snijden.

De mogelijkheid om goedkeuring voor te behouden is op het terrein der huishouding in beginsel beperkt gebleven tot de besluiten van den provincialen raad en strekt zich derhalve niet uit tot de besluiten van het college van gedeputeerden.

De Regeering was het niet eens met die leden, welke van oordeel waren, dat ter voorkoming van al te groote vertraging het noodig was een bepaling op te nemen, dat de hierbedoelde verordening geacht moest worden te zijn goedgekeurd, indien binnen 6 of 2 maanden de verordening ter kennis van den Gouverneur-Generaal was gebracht en op het verzoek om goedkeuring nog geen beslissing zou zijn genomen. Daar omstandigheden zich kunnen voordoen, dat binnen den aangewezen termijn geen beslissing kan worden genomen, zou op de wijze als in artikel 98 lid 2 der provinciale wet de mogelijkheid tot verdaging der beslissing moeten worden geopend, zoodat practisch de termijn-bepaling illusoir zou worden.

Bij amendement-Kerkkamp c.s. werd voorgesteld om het ontwerp-artikel 64 P. O. aan te vullen met de woorden „tenzij na verstrijking van een vastgestelden termijn, in geval binnen dien tijd op het verzoek om goedkeuring nog geen beslissing is genomen”.

Aangezien de voorstellers van dit amendement van oordeel waren, dat de autonomie der provincies door dit artikel te zeer werd gebonden, wenschten zij voor bepaalde gevallen in de *betrekkelijke ordonnantie* de goedkeuring aan een termijn te binden, terwijl na het verstrijken van dien termijn de verordening automatisch in werking zou treden.

Ondanks bestrijding van de Regeering met het oog op de daarvan te verwachten administratieve moeilijkheden, werd het amendement aangenomen en na verbetering door de Regeering als art. 65 P. O. in Stbl. 1924 No. 78 afgekondigd in zijn huidige redactie.

In plaats van het amendement werd ingevoegd een tweede lid, dat de goedkeuring wordt geacht te zijn verleend, indien binnen 6 maanden na den dag, waarop het besluit is vastgesteld, door den Gouverneur-Generaal geen beslissing is genomen.

Eisch van behoorlijk administratief recht is:

1. dat aan de lagere administratieve organen een recht van beroep wordt gegeven tegen het onthouden van goedkeuring aan besluiten door het hooger gezag;
2. dat weigering van goedkeuring moet geschieden bij met redenen omkleed besluit;
3. dat de goedkeuring binnen een bepaalden termijn moet worden verleend;
4. dat behandeling van het beroep plaats heeft voor en advies gegeven wordt door eene onpartijdige instantie als b.v. de Afdeeling Contentieux van den Raad van State (art 23 der Wet op den Raad van State) bij beroep op de Kroon, terwijl de bepaling van art. 40 dier Wet, dat, indien de beslissing der Kroon afwijkt van het advies der Afdeeling, zij, met redenen omkleed, in het Staatsblad wordt geplaatst, van uitnemende betekenis is om te voorkomen, dat al te gemakkelijk van het advies van den Raad van State wordt afgeweken.

Deze juiste principia van administratief recht zijn, wat de drie eerstgenoemde betreft, thans belichaamd in de artt. 65 P. O., 58 Rg. O. en 77 S. G. O.

In de practijk kwam het voor, dat het goed te keuren besluit eerst zoo langen tijd na de vaststelling werd aangeboden, dat niet meer binnen den voorgeschreven termijn omtrent de goedkeuring kon worden beslist.

Zelfs heeft zich het geval voorgedaan, dat een besluit eerst na het verstrijken van bedoelde zes maanden aan de tot goedkeuring bevoegde autoriteit werd opgezonden, zoodat dit besluit geacht moest worden te zijn goedgekeurd, zonder dat deze autoriteit er kennis van had gedragen.

Ter ondervanging van deze bezwaren is bij Stbl. 1935 No. 467 als aanvangsdatum van den goedkeuringstermijn aangegeven de dag, waarop het vastgestelde besluit *ter goedkeuring is verzonden*, zoodat nalatigheid van de zijde van het lagere bestuur niet meer van invloed is op den termijn, binnen welken het besluit moet worden goedgekeurd.

Als datum van verzending zal in het algemeen de dag van terpostbezorging moeten gelden.

Daarom verdient het aanbeveling op de brieven, waarbij verordeningen of andere besluiten

ter goedkeuring worden aangeboden, steeds den datum van verzending van die brieven aan te teekenen dan wel die brieven geadviseerd te verzenden.

De Gouverneur-Generaal kan bij een binnen dien termijn van 6 maanden te nemen, *met redenen omkleed besluit*, dien termijn verlengen.

De duur van de verdaging is niet beperkt. Te late verdaging is geene verdaging.

Wanneer de Gouverneur-Generaal bezwaar maakt die goedkeuring te verleen in de gevallen, dat dit vereischt wordt, krijgt de raad hiervan kennis, *onder vermelding der redenen*.

Bij B. G. S. van 11 December 1929 No. 2624/II, gericht aan het College van Gedeputeerden van Oost-Java, werd op de daartoe aangevoerde gronden betoogd, dat de betreffende verordening tot aanvulling van de motorrijtuigen-belastingverordening van de Gemeente Pasoeroean niet de goedkeuring der Regeering behoeft, aangezien geen wijziging werd gebracht in het stelsel of het tarief der belasting, doch ingevolge artikel 79 lid 3 S. G. O. wél de goedkeuring van het College van Gedeputeerden vereischt was. Daar evenwel reeds zes maanden verstreken waren sedert de vaststelling dezer verordening, moest naar het oordeel van de Regeering krachtens artikel 77 lid 2 de goedkeuring van het College geacht worden te zijn verleend.

Echter maakte eenige maanden later bij B. G. S. van 29 April 1930 No. 953/II de Regeering de *tegenovergestelde* zienswijze kenbaar, dat de *speciale regelen*, die in de artt. 78 S. G. O. en 59 Rg. O. voorgeschreven zijn voor de goedkeuring van gemeentelijke- (regentschaps-) *belastingverordeningen*, *niet* mede worden beheerscht door de bepalingen van de artt. 77 en 58 dier ordonnances en derhalve een gemeentelijke (regentschaps-) belastingverordening nimmer kan worden geacht door tijdsverloop, als bedoeld bij evengemeld artikel, te zijn goedgekeurd.

Mutatis mutandis gold dezelfde interpretatie voor de goedkeuring van *provinciale belastingverordeningen*.

Bij de wijziging van art. 59 Rg. O. en art. 78 S. G. O. bij Stbl. 1935 No. 142 is daarin niet meer bepaald binnen welken termijn de Gouverneur-Generaal omtrent de goedkeuring van de belastingverordeningen heeft te beslissen.

Door het laten vervallen van den vigeerenden specialen termijn voor belastingverordeningen, worden de algemeene regelen van de artt. 58 Rg. O. en 77 S. G. O. ook op de goedkeuring der belastingverordeningen door den Gouverneur-Generaal of

door het College van Gedeputeerden van toepassing, zoodat de goedkeuring moet geacht worden verleend te zijn, indien niet binnen zes maanden na den dag, waarop de verordening is vastgesteld, een beslissing is genomen noch die beslissing is verdaagd.

De Regeering keerde dus t.a.v. den fatalen termijn voor de goedkeuring van regentschaps- en gemeentelijke belastingverordeningen tot Haar oorspronkelijk standpunt terug, doch sprak zich niet nader uit nopens de handhaving van Haar laatst ingenomen standpunt ten aanzien van den termijn voor de goedkeuring van provinciale belastingverordeningen.

Ter wille van de *uniformiteit* en aangezien speciale regelen in art. 66 P. O. ontbreken, zouden wij willen aannemen, dat de algemeene *termijnvoorschriften* van art. 65 P. O. ook van toepassing zijn op de goedkeuring der provinciale belastingverordeningen.

Ook ten aanzien van andere verordeningen en besluiten zal hetzelfde standpunt moeten worden ingenomen.

De tegenstanders beroepen zich voor hunne opvatting op de *historische* interpretatie, dat „een afzonderlijke (latere) ordonnantie noodig is om eenig onderwerp onder de werking van het huidige art. 65 P. O. te brengen, zoodat daaronder niet vallen die onderwerpen, waarvoor de provincie-ordonnantie zelve reeds goedkeuring eischt” (aldus Mr. C. J. Herckenrath in *Locale Belangen* 1930 afl. 14 blz. 707 en het in *Locale Belangen* 1932 afl. 19 blz. 330 e.v. gepubliceerd, tot de Regeering gericht schrijven van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java van 23 October 1930 No. W/10/3/18).

Evenzoo Prof: Westra t.a.p. blz. 88, volgens wien het juiste principe van het stellen van een *fatalen termijn*, binnen welken de goedkeuring moet worden verleend, beperkt is gebleven tot art. 65 P. O. en dus niet van toepassing is voor die gevallen, waarin de provincie-ordonnantie zelve voorafgaande goedkeuring voorschrijft.

Voor die gevallen bestaat geen fatale termijn, zoodat het door hem aangehaalde moederlandsche geval van uitstel der beslissing ad calendae graecas, ook hier zou kunnen voorkomen.

Bij B. G. S. van 9 Maart 1932 No. 621/A, opgenomen in *Locale Belangen* 1932 Afl. 19 blz. 332 e.v., werd tegenover de afwijkende zienswijze van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java opgemerkt, dat bij de behandeling in den Volksraad van de vraag of het wenschelijk is de mogelijkheid open

te stellen om bij ordonnantie besluiten van den provincialen raad aan de voorafgaande goedkeuring van de Regeering te binden, *uiteraard voornamelijk gedacht is aan en gesproken over speciale toekomstige ordonnanties*.

Immers stemde de Volksraad in met de wenschelijkheid om de in de provincie-ordonnantie zelve genoemde besluiten (n.l. belastingverordeningen, geldleeningen, e.d.) aan hogere goedkeuring te onderwerpen. Men vreesde alleen, dat door het opnemen van een blanco-artikel (art. 65 P. O.), hetwelk de mogelijkheid openstelde ook andere dan in de provincie-ordonnantie genoemde besluiten aan goedkeuring te binden, in de toekomst de autonomie van de provincie te veel zou worden beknot.

Bij de behandeling van het amendement-Kerkkamp, strekkende tot het opnemen van een termijn, waarbinnen de beslissing over de goedkeuring moet zijn opgenomen, komt niet duidelijk tot uiting of alleen aan de bij toekomstige ordonnanties aan goedkeuring te binden besluiten is gedacht, dan wel ook aan de in de provincie-ordonnantie genoemde gevallen.

Het bovenomschreven standpunt der Regeering waarborgt den raden der lagere gemeenschappen, dat in *alle* gevallen, dat op de door hen genomen besluiten goedkeuring wordt vereischt, niet langer dan strikt noodzakelijk met het verleenen of weigeren van die goedkeuring wordt verwijld; dat de weigering der goedkeuring altijd met redenen moet zijn omkleed en dat van een besluit van gedeputeerden, waarbij de goedkeuring wordt geweigerd, voorziening kan worden gevraagd bij den Gouverneur-Generaal.

Daarom verdient ook m.i. deze interpretatie de voorkeur, tenzij met overtuigende en klemmende argumenten wordt aangetoond, dat men daardoor geheel in strijd komt met de woorden der wet dan wel met de duidelijk kenbaar gemaakte bedoeling van den wetgever, hetgeen i. c. niet het geval is.

In dit verband verdient voorts nog de aandacht het voorschrift van art. 74 lid 1 P. O., waarbij is bepaald, dat verordeningen, die niet in werking mogen treden dan na door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd — en hiermede worden uiteraard alle gevallen, waarin goedkeuring is voorgeschreven, dus ook de in de provincie-ordonnantie genoemde, bestreken — niet worden afgekondigd, voordat de goedkeuring is verleend, dan wel de in het tweede lid van artikel 65 bedoelde termijn of verlengde termijn is verstreken. Ook hieruit volgt wel duidelijk, dat

de bij artikel 65 lid 2 voorgeschreven termijn voor alle gevallen, waarin goedkeuring is vereischt, geldt.

In weerwil van deze ruime en algemeene interpretatie is bij Stbl. 1935 No. 467 art. 78 Rg. O. aangevuld en uitdrukkelijk aan de regentschapsraden het recht van hooger beroep toegekend ingeval van weigering van goedkeuring der begrooting door het College van Gedeputeerden.

Blijkbaar heeft daarbij de bedoeling voorgezetten om dit artikel in overeenstemming te brengen met de leden 6 en 7 van art. 102 S. G. O., waar dit beroep ook voor de stadsgemeenteraden is opgesteld en geregeld.

Terecht merkt Mr. D. H. Ledeboer in een artikel in *Locale Belangen* 1930 afl. 14 blz. 705 op, dat, wanneer de algemeene voorschriften van de artt. 58 Rg. O. en 77 S. G. O. uitsluitend toepasselijk zouden zijn op bij andere dan de drie organieke ordonnanties vereischte goedkeuring, daaruit voortvloeit, dat na weigering van bekrachtiging van een door den raad van een regentschap (art. 61 Rg. O.) of stadsgemeente (art. 91 S. G. O.) vastgesteld leeningsbesluit, geen beroep op den Gouverneur-Generaal openstaat ingevolge het laatste lid van art. 58 Rg. O. of van art. 77 S. O. (men zie echter het G. B. van 18 Maart 1930 No. 19 waarbij, na ingesteld beroep van den stadsgemeenteraad van Madioen tegen het besluit van het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java tot onthouding van goedkeuring aan een besluit tot het aangaan van een geldleening, eerstbedoeld besluit van dien stadsgemeenteraad werd bekrachtigd).

De Techn. Herz. Comm. heeft dan ook in de door Haar ontworpen artikelen 148 P. O., 148 Rg. O. en 159 S. G. O. buiten twijfel gesteld, dat *éénzelfde régime op alle goedkeuringen van toepassing is*.

Over de gevolgen van de niet-goedkeuring zegt artikel 135 P. O. nog, dat de betrokken autoriteiten, wier besluiten niet zijn goedgekeurd, hebben te voorzien in de niet-goedgekeurde aangelegenheid, voorzoo veel dit opnieuw noodig mocht zijn.

Zij zullen dus, met inachtneming van het hooger besluit, opnieuw een regeling moeten treffen. Zijn zij daarin nalatig en betreft de aangelegenheid het medebestuur, dan kan de sanctie van het zesde lid van art. 119 I. S. worden toegepast.

Het preventief toezicht op de besluiten van den provincialen raad is, behalve in het algemeene art. 65 P. O., mede voorgeschreven in een aantal speciale gevallen, in de provincie-ordonnantie zelve genoemd.

Zoo zijn aan de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal onderworpen:

1. de regeling van reis- en verblijfkosten en die der zittinggelden van de raadsleden (art. 19 P. O.);
2. de door de leden van het college van gedeputeerden te genieten bezoldiging (art. 24 P. O.);
3. de door den provincialen raad vast te stellen instructie voor het college van gedeputeerden (art. 25 P. O.);
4. de bezoldigingsregeling zoomede de daarmede samenhangende regelingen der provinciale ambtenaren (art. 29 P. O.);
5. het reglement van orde voor de vergaderingen van den provincialen raad (art. 53 P. O.);
6. de gemeenschappelijke regelingen tusschen twee of meer provinciën (art. 62 P. O.);
7. het heffen van belastingen (art. 66 P. O.);
8. het verkrijgen, bezwaren of vervreemden van onroerend goed en het treffen van dadingen, een en ander boven een bepaald maximum (art. 67 P. O.);
9. de provinciale begrooting (art. 83 P. O.);
10. de begrootingswijziging (art. 83a P. O.);

11. de machtiging, aan het college van gedeputeerden te verleen om, zonder de beslissing van den raad af te wachten, handelingen te verrichten, die den post onvoorziene uitgaven bezwaren of boven een bepaald maximum uitgaan (art. 89 P.O.);
12. verder heeft het besluit om zonder goedkeuring af te wachten, over te gaan tot begrootingswijziging, indien door uitstel het provinciaal belang zou worden geschaad, *achteraf* de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal te verwerven (art. 90 P.O.);
13. het slot der begrootingsrekening (art. 117 P.O.).

In één speciaal geval wordt, in plaats van de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal, die van den ordonnantiewetgever verlangd en wel indien de provinciale raad besluit tot het aangaan of waarborgen van een geldleening (art. 68 P.O.).

Hoewel in geen enkel van deze gevallen een fatale termijn is gesteld noch motiveering van het besluit tot weigering der goedkeuring voorgescreven, behoudens ten aanzien van de begrooting en de begrootingswijziging (artt. 83 lid 1 en 83a P.O.), is het algemeene voorschrift van art. 65 P.O. op al deze gevallen van toepassing.

De belastingverordeningen van het regentschap zijn eveneens aan goedkeuring van den Gouverneur-Generaal onderworpen, behoudens de verordeningen strekkende tot het heffen van een belasting op honden, reclames, sterken drank, vermakelijk-

heden of vuurwerk, welke de goedkeuring van het college van gedeputeerden behoeven om in werking te kunnen treden (art. 59 Rg. O.).

Onder het hooger toezicht zijn eveneens te rangschikken de gevallen, dat hooger beroep op den Gouverneur-Generaal is mogelijk gemaakt van de besluiten van den raad bedoeld in de artt. 17 en 128 P.O.

Hetzelfde kan gezegd worden van art. 84 P.O. (het zenden van afschriften.)

Tot de bijzondere gevallen, als bedoeld in art. 65 P.O., behoort o.m. art. 6 lid 2 van het Algemeen Waterreglement (Stbl. 1936 No. 489), waarbij is bepaald, dat de besluiten van den provincialen raad tot vaststelling, wijziging, aanvulling of intrekking van een provinciaal waterreglement niet in werking treden dan na verkregen goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

Ook kan daartoe gerekend worden art. 8 lid 2 van de „Overdrachts-ordonnantie veeartsenijkundige dienst” (Stbl. 1936 No. 714), waarbij bepaald is, dat de provinciale verordeningen omtrent de zorg voor bestrijding van besmettelijke veeziekten, besmettelijke pluimveeziekten, hondsdoelheid onder honden, katten en apen, en voor bestrijding van andere ziekten van vee en pluimvee, niet in werking treden dan na goedkeuring door den Gouverneur-Generaal.

Mr. H. D. van WERKUM.

Indramajoe, 18 Mei 1937.

Uit den Volksraad.

Begrooting van Ned.-Indie 1938 (Ond. 1); Afd. IV, Binnenlandsch Bestuur.

Handelingen blz. 1124.

De heer Levelt, fd. Adviseur voor de Decentralisatie.
(vervolg blz. 306).

In dit verband moge ik nog opmerken, dat naar aanleiding van de ook in het vorige jaar in deze zaal geuite klachten over het optreden van de colleges van gedeputeerden overleg werd gepleegd met de drie gouverneurs. Daarbij is gebleken, dat deze gouverneurs ten volle overtuigd zijn van de wenschelijkheid, om bij voortduring te streven naar een zoowel naar vorm als inhoud welwillende en opbouwende critiek, welke den schijn vermijdt van bemoeizucht en détailcritiek, en welke er op gericht is de lokale autonomie, binnen de door de algemeene verordeningen aangegeven grenzen, te prikkelen en te verstevigen. De Re-

geering vertrouwt erop, dat de gouverneurs ook hun onderhebbenden van die wenschelijkheid zullen weten te doordringen, zoodat bepaalde maatregelen ter vereenvoudiging of verbetering van het toezicht niet noodig voorkomen.

Een ander punt van wrijving tusschen de colleges van gedeputeerden en de stadsgemeentebesturen blijkt te liggen op het gebied der bezoldigingsregelingen. De heer Wermuth heeft reeds in eersten termijn hierop de aandacht gevestigd, terwijl in tweeden termijn ook de heer Verboom dit onderwerp ter sprake bracht. De heer Verboom kan zich ten volle met den door de Regeering gestelden eisch van concordantie tusschen de lokale bezoldigingsregelingen en die, welke gelden voor landsdienaren, vereenigen, doch het geachte lid wees op de moeilijkheden, welke de doorvoering van den concordantie-eisch in de

praktijk met zich medebrengt. Zooals door den heer Wermuth werd uiteengezet, bestaan die moeilijkheden voornamelijk in de waardeering van gemeentelijke ambten, welke niet direct met landsfuncties te vergelijken zijn.

Naar het oordeel van den heer Verboom zou een eventuele oplossing van deze moeilijkheden wellicht kunnen worden gevonden in een inschakeling van de salariscommissie. Bij interruptie gaf ik reeds te kennen, dat het denkbeeld van den heer Verboom in de praktijk, voor zoover vereenigbaar met de wettelijke bepalingen, reeds toepassing vindt. Men heeft hierbij echter onderscheid te maken tusschen de lokale besturen in de buitengewesten en de stadsgemeente- en regentschapsbesturen op Java en Madoera.

De bezoldigings- en daarmee samenhangende regelingen van de provincies en van de gemeenten en lokale ressorten in de buitengewesten behoeven de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal. Omtrent verordeningen van deze gemeenschappen wordt zoowel door het Decentralisatiekantoor als door de Bezoldigingscommissie advies aan de Regeering uitgebracht. Wanneer deze besturen bepaalde inlichtingen of adviezen voor de opstelling van hun bezoldigingsverordeningen behoeven, kunnen zij zich wenden tot den adviseur voor de Decentralisatie, die terzake dan steeds overleg pleegt met het Bezoldigingskantoor.

Wat nu de bezoldigings- en daarmee samenhangende regelingen van de stad gemeente- en regentschapsbesturen op Java en Madoera aangaat, deze zijn onderworpen aan de goedkeuring van de colleges van gedeputeerden. Waar dit toezicht derhalve is overgedragen, zou het in strijd zijn met de wettelijke voorschriften, wanneer hetzij de Bezoldigingscommissie zich daarin zouden mengen. Wanneer een stadsgemeente- of regentschapsbestuur zich echter niet bij de weigering van de goedkeuring door het college van gedeputeerden aan een bezoldigingsregeling wil neerleggen en daarvan bij den Gouverneur-Generaal in beroep komt, wordt behalve door het Decentralisatiekantoor ook door de Bezoldigingscommissie advies uitgebracht.

De Regeering kan bezwaarlijk gevolg geven aan de suggestie van den heer Verboom om de Bezoldigingscommissie nog meer in lokale bezoldigingsregelingen in te schakelen dan thans reeds het geval is. Zulks zou strijden met de wettelijke voorschriften, welke het toezicht op de bezoldigingsregelingen van de stadsgemeenten en regentschappen in handen van de colleges van gedeputeerden hebben gelegd, alsmede met de beginselen, welke

aan de decentralisatie en de bestuurs hervorming ten grondslag liggen, waarbij immers juist wordt beoogd bevoegdheden van centrale aan plaatselijke organen over te dragen.

De heer Wermuth deed als oplossing aan de hand, dat de adviseur voor de Decentralisatie zijn dienstreezen zoo regelt, dat hij daar aanwezig zal zijn, waar besprekingen tusschen gedeputeerden en gemeentebesturen plaats vinden over de waardeering van gemeentelijke ambten. Ik geloof, dat het geachte lid hier de positie van den adviseur voor de Decentralisatie niet geheel juist ziet. Waar zooals ik zooveel reeds zeide, de bezoldigings- en daarmee samenhangende regelingen onderworpen zijn aan de goedkeuring van de colleges van gedeputeerden, zou het in strijd zijn met de wettelijke voorschriften, wanneer genoemde hoofdamtenaar zich in deze goedkeuringsprocedure ging mengen.

Iets anders is het, wanneer gedeputeerden eenmaal hun goedkeuring aan een bezoldigingsregeling hebben onthouden en het betrokken gemeentebestuur daarvan in beroep is gekomen bij de Regeering. In dat geval wordt de beslissing naar centrale instanties verlegd en kunnen plaatselijke besprekingen door den adviseur voor de Decentralisatie met het betrokken gemeentebestuur en het college van gedeputeerden ongetwijfeld van veel nut zijn.

Zoowel de heer Verboom als de heer Wermuth hebben in dit verband nog de positie van het Decentralisatiekantoor en in het bijzonder die van den adviseur voor de Decentralisatie ter sprake gebracht. De heer Verboom drong hierbij aan op een betere outilleering van het kantoor, terwijl beide leden bepleitten, dat de adviseur veelvuldiger persoonlijk contact met de lokale besturen zal zoeken.

In de crisisjaren is ook het Decentralisatiekantoor niet aan het bezuinigingsmes ontkomen en is de formatie van het kantoor ingekrompen, terwijl anderzijds door de verschillende crisismaatregelen de taak van het kantoor niet onbelangrijk is verzwaaard. Ook de Regeering acht een persoonlijk contact van den adviseur voor de Decentralisatie gewenscht en, zooals reeds door den vorigen Regeeringsgemachtigde voor de Decentralisatie werd verklaard, zal er naar worden gestreefd, dat de adviseur zoo mogelijk eens per jaar de verschillende gemeenschappen, althans op Java, bezoekt. De personeelsbezetting van het Decentralisatiekantoor laat echter een veelvuldige en langdurige afwezigheid van den adviseur niet toe en daarom kunnen nu eenmaal niet zooveel dienstreezen gemaakt worden als misschien wen-

schelijk zou zijn. Doch, ook al gaat de adviseur niet zooveel op dienstreis, toch kan niet gezegd worden, dat er geen contact zou zijn. De burgemeesters plegen regelmatig het Decentralisatiekantoor te bezoeken om meer belangrijke zaken te bespreken. In den loop van dit jaar hebben bijv., op één na, alle burgemeesters, ook die uit de buitengewesten, besprekingen op het Decentralisatiekantoor gevoerd.

Wat de outilleering van het Decentralisatiekantoor betreft, deze zal bij de in voorbereiding zijnde reorganisatie van het Departement van Binnenlandsch Bestuur mede onder oogen worden gezien.

De heer Blaauw verklaarde in tweeden termijn, dat ook hij een versteviging van de positie van het Decentralisatiekantoor wenschelijk acht en dat hij juist daarom de suggestie opperde dit kantoor los te maken van het Departement van Binnenlandsch Bestuur. Ik heb reeds in eersten termijn uiteengezet, dat en waarom het Decentralisatiekantoor naar den aard van zijn werkzaamheden thuis hoort onder het bestuursdepartement. Waar de decentralisatie een integreerend deel uitmaakt van het bestuur hier te lande, is het logisch, dat dit kantoor een deel uitmaakt van het departement, waaronder alle bestuurszaken ressorteeren. Het was dan ook om deze reden, dat het Decentralisatiekantoor, dat vroeger geheel zelfstandig was, in het jaar 1924 bij het Departement van Binnenlandsch Bestuur werd ondergebracht. Het zou tegen de lijn van de ontwikkeling van de bestuurs-

voering hier te lande, waarbij aan de autonome locale besturen een steeds grootere plaats wordt ingeruimd, ingaan, wanneer het Decentralisatiekantoor thans weer van het bestuursdepartement werd los gemaakt.

Dit geachte lid heeft voorts enkele voorbeelden genoemd van gevallen, waarin de Regeering, doordat Zij overeenkomstig het Decentralisatiekantoor had beslist, daarna haar beslissing zou hebben moeten herroepen om alsnog met het advies van gedeputeerden mee te gaan. Het door den heer Blaauw aangehaalde voorbeeld, dat vermeld staat in de verslagen van de provincie West-Java van 1933 en 1934, is minder gelukkig, want in dat geval koos de Regeering een tusschenweg en de genomen beslissing was gedeeltelijk in overeenstemming met het advies van het Decentralisatiekantoor en gedeeltelijk met het nadere advies van gedeputeerden. Dat het Decentralisatiekantoor onfeilbaar zou zijn, zal overigens wel niemand, en ook de Regeering niet, willen volhouden. Zelfs de hoogste rechtscolleges blijken wel eens van vroeger uitgesproken vonnissen terug te komen. Wanneer de heer Blaauw echter zou willen suggereeren, dat het terugkomen van vroegere beslissingen in decentralisatie-aangelegenheden zou moeten worden geweten aan minder gedegen adviezen van het Decentralisatiekantoor of aan de zucht van dat kantoor om van adviezen van de colleges van gedeputeerden af te wijken, acht de Regeering dat stellig onjuist.

Decentraliana.

Lastenverhooging!

Wij hebben — aldus Onze Courant — onlangs gemeld dat volgens de voorstellen der zg. informeele commissie voor de provincies in 1938 de provincie West-Java het aantal opcenten op de inkomstenbelasting van 2 op 4 en dat op de personeele belasting van 4 op 5 zou moeten brengen.

Het leek waarschijnlijk dat dergelijke voorstellen ook voor de beide andere provincies zouden zijn gedaan.

Thans vernemen wij dat de voorstellen voor Oost-Java zijn: verhooging van het aantal opcenten op de inkomstenbelasting van 3 op 4 en van dat op de verponding van 5 op 10.

Midden-Java behoeft alleen de opcenten op de inkomstenbelasting te verhoogen van 3 op 4.

Als dit alles geschied is, zal de belastingdruk

in alle drie provincies even zwaar zijn en dit is dan ook het eenige goede in de voorstellen.

De Regeering heeft zich overigens nog niet over de suggesties der informeele commissie uitgesproken.

De voorstellen zijn aan de provinciale besturen toegezonden, die ze thans kunnen bestudeeren en er hun meening over kunnen zeggen.

Hoe denkt de Regeering erover?

Naar aanleiding van onze berichten over de voorstellen der z.g. informeele commissie voor de provincies tot verhooging van verschillende provinciale opcenten en het voornemen van het gemeentebestuur van Malang om de opcenten op de inkomstenbelasting en de rijwielbelasting te verhoogen, heeft het lid van den Volksraad de

heer Verboom de volgende vraag tot de Regeering gericht :

Met het oog op klaarblijkelijk gekoesterde voornemens tot belastingverhooging t. b. v. de drie provincies en een of meer stadsgemeenteraden op Java veroorlooft steller zich de vraag :

a. of de Regeering zijn inzicht deelt, dat dergelijke voornemens kwalijk te rijmen vallen met de zijdens de Regeering bij herhaling verkondigde opvatting, dat onder de huidige omstandigheden een verlaging van lasten van het grootste belang en de grootste urgentie is te achten, en dat ook overigens voorstellen tot verhooging van lasten in het huidig tijdsbestek volkomen onaanvaardbaar zijn te achten,

b. of de Regeering, in het bevestigend geval, bereid is van dit standpunt mededeeling te doen aan de betrokken instanties.

Inwerkingtreding van verordeningen op 1 Januari 1938.

Het College van Gedeputeerden van den Provinciaal Raad van Midden-Java verzond aan de Regenten en Burgemeesters in Midden-Java ddo. 7 September 1937 onder no. I 136/8/10 — 203/1/12 het volgend rondschrĳven :

Het College van Gedeputeerden van den Provinciaal Raad van Midden Java heeft de eer UHoogEdelGestrenge/UEdelGestrenge het volgende mede te deelen.

Het komt meermalen voor, dat (wijzigings) verordeningen, die wegens bepaalde daarin opgenomen regelen (b. v. per jaar berekende belastingtarieven) of om andere redenen met ingang van 1 Januari van een bepaald jaar in werking moeten treden, door regentschaps- en stadsgemeenteraden eerst zoo laat in het daaraan voorafgaande jaar worden vastgesteld, dat reeds aanstonds te voorzien valt, dat afkondiging dier verordeningen voor genoemden datum in verband met den beschikbaren tijd niet of bezwaarlijk zal kunnen plaats vinden.

In zulke gevallen is ons College veelal genoodzaakt de afkondiging tegen te houden, de betrokken verordening niet goed te keuren dan wel der Regeering onthouding Harer goedkeuring aan te bevelen, al naar gelang het een verordening betreft, die niet aan goedkeuring onderworpen is, de goedkeuring van ons College behoeft dan wel die der Regeering.

Een en ander leidt dan steeds tot herbehandeling van de zaak en vaststelling van een geheel nieuwe of een wijzigingsverordening, welke op haar

beurt weer aan alle formaliteiten betreffende (goedkeuring en) afkondiging onderworpen is.

Het behoeft geen betoog, dat zulks stagneerend werkt op den gang van zaken, een aanmerkelijke hoeveelheid administratieven arbeid meer vereischt dan noodzakelijk moet worden geacht en in vele gevallen leidt tot latere invoering van noodzakelijke maatregelen dan gewenscht is. Dit laatste kan vooral bij nieuwe vaststelling of wijziging van belastingverordeningen ernstige gevolgen hebben.

Weliswaar is dikwijls getracht deze al te onaanvaardbare gevolgen te voorkomen door de betrokken verordening toch maar goed te keuren en af te kondigen onder aanbeveling van spoedige vaststelling eener wijzigingsverordening, maar dit is uiteraard een minder juiste oplossing, aangezien daardoor de eerste toepassing der betrokken verordening eigenlijk onwettig is.

Het is dan ook teneinde vorenomschreven moeilijkheden en ongewenschte toestanden zoo veel mogelijk te voorkomen, dat ons College U in overweging geeft het daarheen te leiden, dat verordeningen (tot wijziging van bestaande verordeningen), die op 1 Januari a. s. in werking zullen moeten treden, *reeds thans* in behandeling worden genomen door den door U voorgezeten Raad, opdat de vaststelling daarvan niet te kort vóór het einde van het jaar zal geschieden.

Indien zulks echter bepaald onvermijdelijk is, ware de bepaling van inwerkingtreding der verordening steeds aldus te doen luiden :

„Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 Januari 1938, of — indien de afkondiging na dien datum plaats heeft — met ingang van den dag na dien der dagteekening van het Provinciaal Blad, waarin de afkondiging heeft plaats gehad, in welk geval zij terugwerkt tot 1 Januari 1938.”

Dezerzijds zal er in dergelijke gevallen voor kunnen worden zorggedragen, dat de verordeningen op een zoodanig tijdstip worden afgekondigd, als met haar inhoud en met de regeling hare inwerkingtreding het meest in overeenstemming is.

Aangeteekend wordt, dat het vorenstaande uiteraard op overeenkomstige wijze van toepassing is op verordeningen, die met ingang van een anderen bepaalden datum (b. v. 1 Juli) in werking moeten treden.

Keurmeesterscursus.

De Directeur van Economische Zaken richtte ddo. 27 September j.l. onder No. 13869/V.D. aan de Voorzitters der autonome gebiedsdeelen het volgende rondschrĳven :

1. Met verwijzing naar de Departements circulaires van 13 Juni 1931 No. 5720/V.D. en 14 Februari 1936 No. 2244/V.D. heb ik de eer U Hoog Edel Gestrenge mede te deelen, dat de 9e U Edel Gestrenge

cursus voor keurmeester van slachtvee en vleesch te Buitenzorg op 17 Januari 1938 zal aanvangen. Tot dezen leergang zullen in het belang van het onderwijs ongeveer 8 leerlingen worden toegelaten.

2. In verband met de vele aanvragen om toelating tot dien cursus van personen, die voor eigen rekening de studie wenschen te volgen en deze voor toelating eerst zullen worden aangewezen, als bekend is op hoeveel candidaat-leerlingen ten behoeve van de autonome gebiedsdeelen moet worden gerekend, verzoek ik U de voordrachten uiterlijk 15 November a.s. te mogen ontvangen overeenkomstig het bij het boven aangehaalde rondschriften van 13 Juni 1931 No. 5720/V.D. overgelegde model.

3. Hierbij zij nog aangeteekend, dat bij het U wel bekende Gouvernementsbesluit van 4 Juni j.l. No. 29, waarbij nieuwe bepalingen in het leven zijn geroepen voor den keurmeesters- en voor den veemantri-leergang, als eischen voor toelating gesteld zijn het bereiken van den leeftijd van 18 jaren en het bezit van het einddiploma eener openbare Hollandsch-Inlandsche school of daarmee gelijkwaardige onderwijsinrichting.

31 October — Wereld-Spaar-Dag.

De Directeur der Postspaarbank in Nederlandsch-Indië verzoekt ons het volgende onder de aandacht van onze lezers te brengen.

31 October is een datum, bij het publiek van bijna alle landen thans zóó bekend geworden, dat alleen de vermelding reeds voldoende is om aan den Wereld-Spaar-Dag te doen denken, zoomede aan de propaganda aan welke de spaarbanken van alle landen op dien dag deelnemen.

31 October a.s. zal de 13e gedenkday zijn van den Wereld-Spaar-Dag, want — zooals herinnerd moge worden — rijpte de gedachte aan een Wereld-Spaar-Dag in 1924 op het Ie Internationale Spaar-Congres. Dit plan werd het volgende jaar door een groot aantal spaarbanken van verschillende landen ten uitvoer gebracht en zodoende werd de grondslag gelegd van een traditie, welke tot op heden een succesvol verloop had.

Sindsdien zijn zoowel het aantal als de belangrijkheid van de spaarinstellingen, welke aan de propaganda deelnemen, van jaar tot jaar aanmerkelijk toegenomen, terwijl het publiek zich hier-

voor steeds meer interesseerde en meer en meer een werkzaam aandeel in deze herdenking krijgt.

Op het oogenblik herdenken ongeveer 5000 spaarinstellingen van 28 landen den 31sten October.

Het algemeen karakter van de herdenking.

Behalve de spaarbanken van de Europeesche landen, n.l. die van Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, Portugal, Italië, Zwitserland, Duitschland, Denemarken, Engeland, Ierland, Zweden, Noorwegen, Finland, Oostenrijk, Czechoslowakije, Polen, Jugoslavië, Hongarije, Roemenië, Bulgarije enz. welke alle aan de herdenking deelnemen, willen wij speciaal vermelden de spaarbanken van Australië, Nieuw-Zeeland en Tasmanië, de Postspaarbank in Nederlandsch-Indië, de Japansche Spaarinstellingen en de „National Thrift Committee” van Zuid-Afrika, de spaarinstellingen van Palestina en de groote Nationale spaarbanken van Argentinië en Chili. Zelfs de spaarbanken van de Vereenigde Staten van Amerika, welke reeds hun eigen nationale spaarweek hebben, in aansluiting op de viering van den geboortedag van Franklin, zijn tot erkenning gekomen van het nut van den Wereld-Spaar-Dag en hebben de laatste jaren op groote schaal deelgenomen aan de viering van dezen Dag.

Nieuwe Propaganda-Methode.

Een van de meest interessante wijzen om propaganda voor de viering van den Wereld-Spaar-Dag te maken, welke hierbij vermeld dient te worden, was die welke verleden jaar door de Afdeling Propaganda van de Zweedsche Vereeniging van Spaarbanken werd gebezigd. Aan alle scholen van het land werd n.l. een radio verslag gegeven van een bezoek, door een groep leerlingen aan een spaarbank gebracht.

Vóór de uitzending van dit radioverslag was door de Vereeniging aan alle scholen aanschouwelijk materiaal verstrekt zooals teekeningen enz. betrekking hebbende op die onderwerpen, waarop speciaal de aandacht van de leerlingen was gevestigd gedurende het bezoek aan de spaarbank, zoodat de jeugdige luisteraars tijdens de uitzending een complete en aanschouwelijke voorstelling hadden van wat zij hoorden.

De Vereeniging van de Czechoslowaaksche spaarbanken had een uitgebreid radioprogramma voorbereid, waarvan natuurlijk een groot gedeelte voor de scholen bestemd was.

Vermelding verdient dat in Czechoslowakije 7385 scholen naar de uitzending luisterden, d. w. z. 44,16% van alle lagere en middelbare scholen

van het land. Het programma bevatte een wedstrijd betreffende een vernuftig rekenkundig probleem, n. l. tegen een gegeven rente de huidige waarde van een Kroon te berekenen, welke verondersteld werd tijdens Keizer Karel van Bohemen (14e eeuw) op een spaarbankboekje gestort te zijn. Deze wedstrijd slaagde boven alle verwachting; de Vereeniging ontving niet minder dan 31.500 antwoorden, waarvan enkele uit het buitenland, zoodat het aantal prijzen uitgebreid moest worden,

Het karakter van den dag en de rol van de moderne propaganda.

Van den beginne af had de Wereld-Spaar-Dag niet het karakter van een feestdag, maar van een dag van arbeid waarop de spaarzin op alle denkbare wijzen moest worden aangewakkerd, door voorbeelden, door woord en door beeld.

Ten einde de ethische en de opvoedkundige beteekenis van dezen Dag meer bekendheid te geven, bereiden de spaarbanken zich tijdig zorgvuldig voor. Bijna overal en in het bijzonder in Frankrijk, Italië, Duitschland, de Scandinavische Landen, Polen, Czechoslowakije enz. ondersteunen de autoriteiten dit plan. Regeeringspersonen en andere vooraanstaande lieden houden redevoeringen en radiotoespraken over actueele gebeurtenissen, die met sparen verband houden. Zoowel autoriteiten op het gebied van onderwijs en godsdienst, organisaties van sociale en opvoedkundige strekking enz., als de pers worden aangezocht om actief samen te werken tot het welslagen van het programma.

Deze Dag wordt vanzelfsprekend op bijzondere wijze op de scholen herdacht, gezien het feit dat de spaarbanken overeenkomstig hun traditioneele opvatting bijzonderen nadruk leggen op de noodzaak om de idee van het sparen en de toekomst in de gedachten van de jongere generatie in te prenten.

Gezien het karakter van den Dag en het doel dat wordt nagestreefd, beperken de spaarbanken haar activiteit niet tot den 31sten October; integendeel, de Dag vormt het hoogtepunt van een serie maatregelen welke gedurende de maand genomen zijn en dient speciaal om den nadruk te leggen op de sociale en de opvoedkundige verantwoordelijkheid der spaarbanken, welke tegenwoordig buitengewoon ingewikkeld is.

De spaarbanken moeten niet alleen wijzen op het nut van een „appeltje voor den dorst” in geval van tegenslag en onvoorziene omstandigheden in het dagelijksch leven, doch ook op de groote

voordeelen welke door het sparen ontstaan voor het individu, de familie en de gemeenschap. Zij wekken ook — door op de nadeelen van het „op-potten” te wijzen en door het nut van het sparen en van de spaarbanken in het economische leven te verklaren — bij het publiek een grootere belangstelling voor economische vraagstukken op.

Tenslotte bevorderen zij de opvoeding der jeugd, door deze spaarzin bij te brengen, welke niet verward moet worden met de vrekkeige gewoonte om ten koste van alles geld op zij te leggen. Gezien in zijn juiste beteekenis is spaarzin het sparen van energie, tijd, goederen en geld, om tenslotte tot een betere regeling van de middelen te komen en om de inkomsten evenredig te verdeelen over de huidige en toekomstige behoeften.

Dit opvoedkundige werk, onverbrekkelijk aan de ethisch-economische functie van de spaarbanken verbonden, is meer dan ooit onmisbaar in de tijdsomstandigheden waarin wij thans leven.

De Wereld-Spaar-Dag vormt daarom een prachtig middel om ideeën en plannen openbaar te maken, welke een nauwkeuriger studie in alle maatschappelijke kringen waard zijn, teneinde tot een „modus operandi” voor het individueel en collectief bestaan te komen. Daarom zien alle spaarbanken zonder uitzondering zelfs de kleinste, de meest verwijderde en afgelegene, de noodzakelijkheid in om deel te nemen aan den Wereld-Spaar-Dag. Zij willen het publiek den grooten omvang van het programma toonen, dat niet beperkt is tot dit of dat land, maar alle 5 werelddeelen omvat, om zodoende nadruk te leggen op het algemeen belang van de functie van het sparen en de eensgezindheid, welke spontaan in naam van den spaarzin gevormd werd over de geheele wereld, zonder onderscheid te maken tusschen politiek, religie, ras of andere verschillen.

Het Internationale Spaar-Instituut en de Wereld-Spaar-Dag.

De Wereld-Spaar-Dag-programma's zijn wat hun internationaal aspect betreft geregeld door het „International Thrift Institute”, opgericht in 1925 te Milaan door spaarbanken van verschillende landen, als een centrum van samenwerking en tot uitwisseling van ervaringen door spaarbanken opgedaan.

Het werk van dit Instituut is niet onderhevig aan eenigen politieken invloed; het beoogt uitsluitend het werk van de spaarbanken te vervolmaken en streeft naar de ontwikkeling van de gedachte aan voorzorg en spaarzin en hierdoor wordt

dus eveneens bevordert een verbetering der internationale verhoudingen.

Op het oogenblik telt het Instituut een ledental van ca. 5500 spaarinstellingen van 35 landen. Hiertoe behoort ook de Postspaarbank in Nederlandsch-Indië. In de laatste jaren nam het Instituut verscheidene maatregelen om den internationalen aard van den Dag duidelijker aan te toonen.

Het verzamelde bijvoorbeeld meeningen over sparen, door diverse Staatshoofden naar voren gebracht, het richtte een gezamenlijk beroep tot verschillende landen, geteekend door de afgevaardigden van alle aangesloten spaarbanken, het verspreidde lofliederen op het sparen, organiseerde radioprogramma's en gaf een bijzonder zegel voor den Dag uit enz.

Later werden pogingen aangewend om grootere bekendheid te geven aan het formeel besluit, genomen op het *IIIe* Internationale Congres van

Spaarbanken (Parijs 1935), hetwelk nadrukkelijk wees op de noodzakelijkheid van het ontwikkelen van vriendschappelijke betrekkingen onder de volkeren, op het stabiliseeren der valuta's, zijnde een noodzakelijke factor om te zamen met het sparen tot een algemeene economische en sociale opleving van alle naties te geraken.

Ook dit jaar wordt de propaganda van den Wereld-Spaar-Dag bezielde door den wensch om alle landen te doordringen van de noodzakelijkheid van den Vrede en samen te werken tot regeling van de monetaire en sociale bestel.

De spaarbanken beseffen, dat zij, door het actief propageeren dezer ideeën in verschillende landen, de hun toevertrouwde traditioneele taak voortzetten om de spaarpenningen te beschermen tegen de ernstige gevaren welke deze bedreigen, zij beschermen den werkelijken grondslag van vooruitgang en beschaving.

Officieele mededeelingen.

Circulaire lidmaatschap autonome gemeenschappen en Zelfbesturen.

Onder dagteekening van 27 September 1937 is aan de Raden van alle autonome gemeenschappen een schrijven gericht, waarin de reorganisatie en uitbouw der Vereeniging zijn besproken en waarin het verzoek gedaan wordt om als lid der Vereeniging toe te treden. Een voorloopige regeling van het stemrecht en de contributie der

publiekrechtelijke leden is daarin opgenomen.

De bedoelde circulaire is, in eenigszins gewijzigden vorm, ook aan de Zelfbesturen op Java gezonden.

Het Bestuur spreekt de hoop uit, dat dit rondschrijven tot een algemeene tetsreding van de openbare gemeenschappen als lid zal leiden.

Den lezers van dit blad wordt verzocht, daartoe zooveel in hun vermogen is mede te werken.

W
voor
zal c
voor
No's
Ned
„Kie
derd
voor
een l
voor
meer
de -
D
den
verv
stels
teger
de v
ke s
heeft
even
onde
derd
de l
invo
beho
betre
door
door
de r
over